

Για τον πάταγο και για τον λυγμό

Για όλους όσοι γνωρίζουν τι σηματοδοτούσε η υπόθεση ΣΥΡΙΖΑ λίγο πριν και λίγο μετά το 2004, ως εγχείρημα πολιτικής ενότητας ρευμάτων της Αριστεράς και κινημάτων, που είχαν χρόνια να συναντηθούν και που ξαναβρέθηκαν μέσα στην ορμή του αναδυόμενου τότε αντιπαγκοσμιοποιητικού κινήματος, η νέα κατάσταση που διαμορφώνεται στον ΣΥΡΙΖΑ μετά και την εντυπωσιακή επικράτηση του Στέφανου Κασσελάκη (55,6% έναντι 43,31% που συγκέντρωσε η Έφη Αχτσιόγλου), στις εσωκομματικές εκλογές του ΣΥΡΙΖΑ για την ανάδειξη νέου προέδρου το κόμματος, κάνει τα προηγούμενα να θυμίζουν επεισόδια από μια άλλη, πολύ μακρινή ζωή.

Είναι «μετα-πολιτική» ή αμερικανοποίηση;

Η επίκληση στην έννοια της μετα-πολιτικής ή της αμερικανοποίησης για την ερμηνεία του αποτελέσματος που έφεραν οι εσωκομματικές εκλογές με την εντυπωσιακή συμμετοχή - σύμφωνα με την Αυγή η συμμετοχή στις δευτερες εκλογές έφτασε στους/στις 133.000 ψηφοφόρους-μέλη του κόμματος, είναι μια οπτική που τέθηκε αμέσως μετά το αποτέλεσμα του πρώτου γύρου των εσωκομματικών εκλογών το περασμένο Σαββατοκύριακο σε κείμενα και αναλύσεις που δημοσιεύθηκαν σε κάποια site και στον διάλογο στα social media. Οι απόψεις αυτές αν και εκκινούν από ένα πιο αφηρημένο επίπεδο πρόσληψης της πολιτικής - την έννοια της μεταπολιτικής και τα σύμβολα της επικοινωνίας- συνεισφέρουν οπωσδήποτε στην ανάλυση αυτών των αποτελεσμάτων, αλλά δεν παύουν να είναι μερικές. Όπως εξίσου μερικές και αποσπασματικές ήταν και ερμηνείες - αναλύσεις που έγιναν για την ήττα του ΣΥΡΙΖΑ στις τελευταίες εκλογές, οι οποίες εστίαζαν μονομερώς στη συντηρητικοποίηση της ελληνικής κοινωνίας, παραγνωρίζοντας όψεις της πολιτικής ηγεμονίας που οικοδόμησε η κυβέρνηση Μητσοτάκη στη προηγούμενη θητεία της.

Αξίζει ωστόσο στην ανάλυση να προστεθούν κι άλλες διαστάσεις που να εστιάζουν περισσότερο στην πρόσφατη διαδρομή αυτού του σχετικά νέου κόμματος, με τις ιστορικές του καταβολές στο ρεύμα της ρεφορμιστικής Αριστεράς. Ακόμη πιο συγκεκριμένα, η έμφαση είναι λογικό να αποδίδεται στην πολιτική διαδρομή του κόμματος από το 2015 κι έπειτα, την περίοδο της διακυβέρνησης, στην ανάδειξη των νέων πολιτικών προσώπων και ταυτόχρονα στη σταδιακή οικοδόμηση νέων συσχετισμών δυνάμεων εντός του κόμματος, την αντιπολίτευση του 2019-2023 καθώς και την τελευταία προεκλογική περίοδο. Θα μπορούσαν επίσης πολλά να γραφτούν για τον χαρακτήρα της πολιτικής και ιδεολογικής μεταμόρφωσης αυτού του κόμματος, όπως αποτυπώθηκε σε κάποιες από τις πολιτικές που υλοποίησε κατά τη διάρκεια της κυβερνητικής θητείας καθώς και στην υπέρβαση κάποιων κόκκινων γραμμών και ηθικών οριοθετήσεων - (εμβληματικό παράδειγμα ο φράχτης του Έβρου).

Ακόμη είναι μάλλον χρήσιμο, να αναζητηθούν αιτίες στα μοντέλα εσωτερικής πολιτικής λειτουργίας, στην πρακτική κατάργηση των τάσεων, στην απόλυτη επικράτηση του προεδρο-κεντρισμού καθώς και στην ανάδειξη μιας νέας γραφειοκρατίας στελεχών με ατομικά βιογραφικά, προσόντα και ικανότητες -τις οποίες βέβαια κανείς/καμία δεν αμφισβήτησε-. Προσωπικά, δε πιστεύω ότι μόνο οι «βετεράνοι» των κομματικών γραφειοκρατιών δικαιούνται να γίνονται στελέχη των αριστερών κομμάτων, από την άλλη πλευρά δεν καταλαβαίνω και ποια μπορεί να είναι ακριβώς η πολύτιμη συμβολή των ονομαζόμενων νέων τεχνοκρατών. Στο τελευταίο, προστίθεται και το ερώτημα για τον αν τελικά ήταν αυτονόητο ότι έπρεπε να αποδεχτούμε ότι καθήκον της γενιάς των νέων στελεχών του ΣΥΡΙΖΑ, ήταν να υπηρετήσουν μια μνημονιακή κυβέρνηση. Και η κριτική που τους ασκείται σε αυτό το πλαίσιο εστιάζει σε αυτή την πολιτική τους επιλογή και όχι στην προσωπικότητα, την ηθική τους υπόσταση, ούτε κρίνει και δικάζει τις προθέσεις τους.

Καταστατικές λειτουργίες και άλλα

Οι κομματικοί μηχανισμοί - προσωπικά δεν έχω τίποτα εναντίον τους- χρειάζονται και κάποια εσωτερική δημοκρατία για να αναπαραχθούν, όπως και ότι οι καθιερωμένες λειτουργίες επιτελούν κι

αυτές έναν κρίσιμο ρόλο. Με όλα τα παραπάνω, δε μπορεί ειλικρινά να εξηγηθεί σε όλους όσοι δεν είμαστε μέλη αυτού του κόμματος και δε γνωρίζουμε λεπτομέρειες για την εσωκομματική ζωή αυτού γιατί, η πρόταση του Αλέξη Τσίπρα για εκλογή προέδρου από τη βάση και τα μέλη του κόμματος έγινε αποδεκτή και επικυρώθηκε. Σημειώνεται ότι στο καταστατικό λειτουργίας του κόμματος που είναι ακόμη διαθέσιμο στο διαδίκτυο ([επικαιροποιημένο το 2020](#)) αναφέρεται ακόμη ρητά ότι ο/η πρόεδρος του κόμματος εκλέγεται από την κεντρική επιτροπή.

Δεν είμαι σε θέση να γνωρίζω σχεδόν τίποτα πλέον για την εσωκομματική ζωή του ΣΥΡΙΖΑ όπως έχει διαμορφωθεί τα τελευταία χρόνια, μπορώ ωστόσο να καταλάβω ότι το αποτέλεσμα της Κυριακής 24.09.2023 έρχεται και ως επίρρωση της ανάδειξης νέων πολιτικών συσχετισμών και συνεργασιών εντός του. Η εβδομάδα που προηγήθηκε του δεύτερου γύρου των εκλογών το ανέδειξε αυτό με τον πιο εντυπωσιακό τρόπο, κάνοντας προφανές ότι το αποτέλεσμα αυτό, δεν ήταν μια συνομωσία που εξυφάνθηκε, αλλά μάλλον ένα σαφές πολιτικό σχέδιο που υπηρετήθηκε και από μερίδα της παλιάς κομματικής γραφειοκρατίας και όχι μόνο ένα εγχείρημα των νέων στελεχών ή των προερχόμενων από τον χώρο του ΠΑΣΟΚ (οι τελευταίοι/ες δεν είναι και τόσο όψιμα μέλη πλέον, καθώς συμμετέχουν στον ΣΥΡΙΖΑ από το 2010). Η άποψη ότι συνέπεια της μετάλλαξης αυτού του κόμματος είναι η κυριαρχία μιας κουλτούρας πολιτικού κυνισμού, που ακολουθεί δρόμους υποτιθέμενου πολιτικού ρεαλισμού, μπορεί επίσης και σε κάποιο βαθμό να εξηγήσει μέρος των εξελίξεων αυτών. Σε αυτό θα μπορούσε να προστεθεί επίσης και η πλήρης παραγνώριση της σημασίας της ιδεολογίας και της πολιτικής και η πλήρης σύγχυση που φαίνεται πως έχει επικρατήσει αναφορικά με το είδος του αριστερού λαϊκισμού που έκανε εφικτή την πλατύτερη απεύθυνση στην κοινωνία στα πρώτα χρόνια των αγώνων ενάντια στη λιτότητα.

Για τον σεξισμό και την πολιτική των ταυτοτήτων

Οπωσδήποτε, δε χωρά αμφιβολία ότι στην περίπτωση της Ε. Αχτσιόγλου ενεργοποιήθηκαν σεξιστικά και πατριαρχικά αντανακλαστικά και από τα συστημικά ΜΜΕ και από κομμάτια της Αριστεράς. Και δικαίως η ίδια και οι συνεργάτες της έβαλαν στη δημόσια συζήτηση αυτή τη διάσταση. Από την άλλη πλευρά, η εστίαση της καμπάνιας για την υποψηφιότητα της σε θέματα ταυτότητας, σε κάποιον βαθμό αναπαρήγαγε αυτό το πρότυπο της πολιτικής επικοινωνίας που εστιάζει στα πρόσωπα και λιγότερα στις πολιτικές ιδέες. Αυτό δηλαδή το οποίο - όχι άδικα βέβαια- καταλογίζεται στην πλευρά Κασσελάκη και στους τρόπους επικοινωνίας που υιοθέτησε. Επίσης, μεγάλη και αρνητική εντύπωση προξένησε- η επιλογή της ενασχόλησης με το ζήτημα των ελληνοτουρκικών την τελευταία εβδομάδα και οι θέσεις που εκφωνήθηκαν - και με την ένταση που εκφράστηκαν- από την υποψήφια για την προεδρία, οι οποίες ούτε νέες, ούτε ριζοσπαστικές θέσεις ήταν (βλ. βίντεο από την καμπάνια της κ. Αχτσιόγλου: [«Οι εξελίξεις στην εξωτερική πολιτική και ένα ερώτημα για τον Στέφανο Κασσελάκη»](#)). Παραμένει επίσης, το πραγματικό ερώτημα αναφορικά με τη μεγάλη απήχηση της υποψηφιοτητας Κασσελάκη σε σημαντική μερίδα ψηφοφόρων ή όψιμων υποστηρικτών του ΣΥΡΙΖΑ. Η αδιαμφισβήτητα ευνοϊκή μεταχείριση της υποψηφιοτητας του από τα ΜΜΕ -μαζί με το μεγάλο ενδιαφέρον τους για τις εσωκομματικές εκλογές του ΣΥΡΙΖΑ, οι διεξήχθησαν στον απόηχο μιας ακόμη φυσικής

καταστροφής με τεράστιες οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες για τις περιοχές της Θεσσαλίας- μπορεί και πάλι να εξηγηθεί ένα μέρος αυτής της εξέλιξης, αλλά όχι συνολικά τα όσα συνέβησαν.

Μα δε κουνιέται ούτε φύλλο/Όλα εδώ είναι μονότονα*

Σίγουρα δεν είναι ώρα για αφηγήσεις δικαιώσεων. Πολλώ δε μάλλον μέσα στην τρέχουσα συγκυρία των πολλαπλών και αλληλοδιασταυρούμενων κρίσεων, όπου η μοναδική προτεραιότητα πρέπει να παραμείνει η αναζήτηση της απάντησης στη συστημική πολιτική. Τα παραπάνω ωστόσο αποτελούν μια πολιτική απάντηση στην κριτική που ασκήθηκε στην - όχι ομοιογενή πολιτικά- πλευρά που αποχώρησε από τον ΣΥΡΙΖΑ το 2015, όχι γιατί βεβαίως γιατί έκανε πράξη μια ακόμη ιστορική διάσπαση αρθρώνοντας κάποια πειστική εναλλακτική, αλλά γιατί τουλάχιστον αναγνώρισε ποια δεν ήταν η σωστή απάντηση μετά τη συντριβή του ΣΥΡΙΖΑ στη διαπραγμάτευση το καλοκαίρι του 2015 και τη διάψευση του ΟΧΙ του 61%.

Κανείς/καμία δε μπορεί να προβλέψει τι θα γίνει στη συνέχεια. Ειλικρινά, δε μπορώ παρά να αναρωτηθώ αν τα πρόσωπα που παραμένουν στον ΣΥΡΙΖΑ, βουλευτές και βουλευτρίες, στελέχη και μέλη που εναντιώνονται σε αυτό το νέο μοντέλο ηγεσίας και κομματικής λειτουργίας - που δεν είναι ουρανοκατέβατο βέβαια- έχουν την πρόθεση να αναλάβουν πολιτικές πρωτοβουλίες ακόμη και να οδηγηθούν σε μια ρήξη με το κόμμα όπως διαμορφώνεται σήμερα. Σίγουρα, δε βαρύνονται όλες και όλοι με την ίδια ευθύνη, ούτε είναι και βέβαιο τι θα γίνει ακόμη κι αν η πιο ρηξικελεύθη πολιτική γραμμή να επικρατήσει ανάμεσα τους, αν επιδιώξουν να την καθοδηγήσουν πρόσωπα που ευθύνονται για την υλοποίηση μνημονιακών πολιτικών. Από την άλλη πλευρά μέσα, σε αυτή τη σύνθετη και αντιφατική συγκυρία μπορεί να ανοίγουν κι άλλοι δρόμοι και να ενδυναμώνονται προοπτικές για την ανασυγκρότηση της Αριστεράς, ειδικά αν μια μερίδα αγωνιστών και αγωνιστριών σταδιακά αρχίζει να αποδεσμεύεται από το κόμμα αυτό.

Η απογοήτευση είναι ανθρώπινο συναίσθημα και είναι σεβαστό. Απογοήτευση αισθανθήκαμε αρκετές και αρκετοί και όταν το σχέδιο του ΣΥΡΙΖΑ για εναντίωση στις πολιτικές λιτότητας απέτυχε, συγκροτώντας τελικά ένα αρνητικό παράδειγμα σε ευρωπαϊκό επίπεδο, αυτό της παραδειγματικής πειθάρχησης και ενσωμάτωσης της πολιτικής ενάντια στη λιτότητα. Η απογοήτευση όμως δεν μπορεί και δε πρέπει να καθοδηγεί τις πολιτικές μας επιλογές. Και βέβαια η στενοχώρια ή η «μελαγχολία» ως συναισθήματα ή βιώματα εξατομικευμένα - αν και είναι θεμιτό και ανθρώπινο να μοιράζονται- δεν έχουν καμία απολύτως πολιτική επίδραση. Αντίθετα, όταν μέσα από τις διεργασίες και τους πολιτικούς τρόπους που μας έχουν διδάξει οι αγώνες, ή που επινοούνται εκ νέου μέσα σε αυτούς, τα βιώματα αυτά συλλογικοποιούνται τότε μπορεί να αποτελέσουν πολύτιμα εφόδια για διεκδικήσεις και κοινωνικές νίκες και για αγώνες ενάντια στην πολιτική και ιδεολογική κυριαρχία του νεοφιλελευθερισμού.

Η εκλογή Κασσελάκη επισφραγίζει το κλείσιμο ενός κύκλου. Ας μη γελιόμαστε όμως οι συνθήκες είχαν από καιρό ωριμάσει για να γίνει αυτό ή κάτι παρόμοιο. Οπωσδήποτε, θα ακολουθήσουν εξελίξεις. Δεν υπάρχει όμως βιασύνη για προβλέψεις, εξάλλου, το μέλλον διαρκεί (δυστυχώς) πολύ

περισσότερο από ό,τι θα θέλαμε.

*Εικόνα που συνοδεύει τη δημοσίευση: *Lost in the wasteland*, David Thomson, 2012